

Бібліографічний опис:

[Від редакції] (2023) Науковий семінар «Соціокультурний неоренесанс України: від “України в огні” до нової цивілізаційної парадигми». *Народна творчість та етнологія*, 2 (398), 95–97.

[Editorial] (2023) Scientific Seminar “Sociocultural Neo-Renaissance of Ukraine: from *Ukraine on Fire* to New Civilizational Paradigm”. *Folk Art and Ethnology*, 2 (398), 95–97.

© Видавництво ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2023. Стаття опублікована на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

НАУКОВИЙ СЕМІНАР «СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ НЕОРЕНЕСАНС УКРАЇНИ: ВІД “УКРАЇНИ В ОГНІ” ДО НОВОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЙНОЇ ПАРАДИГМИ»

18 травня 2023 року у відділі екранно-сценічних мистецтв та культурології (ЕСМК) Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України відбувся науковий семінар «**Соціокультурний неоренесанс України: від “України в огні” до нової цивілізаційної парадигми**», що його модерувала докторка філологічних наук, професорка, завідувачка відділу ЕСМК **Наталія Мех**. У заході взяли участь усі співробітники зазначеного відділу. Технічне забезпечення здійснювали кандидатка мистецтвознавства, молодша наукова співробітниця, вчений секретар відділу **Олександра Шаповал** та аспірантка другого року навчання **Оксана Єльчик**.

Пані **Наталія Мех** розпочала роботу семінару з привітання колег зі Всесвітнім днем вишиванки – святом, яке покликане пропагувати давні народні традиції створення й носіння українського народного вишитого одягу. Учена наголосила, що тема наукового семінару – «Соціокультурний неоренесанс України» – важлива саме сьогодні, коли світ починає по-новому відкривати Україну (невідому або забуту), її історію, традиції та культуру. Відродження та подальший розвиток Української держави (з її давньою славою, культурою та історією) як повноправного члена вільної, демократичної європейської спільноти, без перебільшення, має всесвітнє значення. Україна отримала шанс повернути власну культуру та історію собі та світові! Наукова й культурна спільнота нашої держави має сприяти збереженню та розвитку тих духовних і матеріальних скарбів, якими здавна славився український народ.

Науковий семінар є спробою осмислити процеси та тенденції, які з’явилися в культурному просторі сьогодні, у самий розпал повномасштабної війни. Нашу увагу привертають українські культурні продукти та видатні митці, творчість яких яскраво демонструє українську ідентичність на відповідному часовому зрізі та дає можливість провести певні паралелі,

зробити важливі спостереження, помітити особливості, які раніше так виразно не артикулювалися в соціумі, спробувати осмислити поняття «Україна в огні», «відродження», «нова цивілізаційна парадигма», зокрема, філософське наповнення цих понять, та низку інших важливих питань сучасного українського культурного простору.

Член-кореспондент Національної академії мистецтв України, завідувач сектору екранних мистецтв відділу ЕСМК **Сергій Тримбач** поділився роздумами на тему «Україна в огні», або «Відродження нації». Версії Олександра Довженка та Володимира Винниченка».

Кандидат мистецтвознавства, провідний науковий співробітник відділу ЕСМК **Роман Росляк** висвітлив питання реакції українських літературно-мистецьких кіл на критику кіноповісті Олександра Довженка «Україна в огні».

Розмірковуючи над творчістю Олександра Довженка, кандидат мистецтвознавства, науковий співробітник відділу ЕСМК **Георгій Черков** подав у своєму виступі твір «Україна в огні» як універсальну модель саморегулювання нації в часи випробувань.

Наступну доповідь – «Три фрагменти щодо війни, воїна та волі до влади із книги «Воїн в українському фольклорі» – представив колегам член-кореспондент НАН України, доктор мистецтвознавства, головний науковий співробітник відділу ЕСМК **Олександр Найден**. На прохання колег науковець також зробив коротке повідомлення про триумф української народної ляльки в культурному просторі не лише України, але й світу.

Своїми роздумами та спостереженнями поділився член-кореспондент Національної академії мистецтв України, доктор мистецтвознавства, старший науковий співробітник відділу ЕСМК **Ігор Юдкін** у промові «Нове життя ренесансної “vita puova”: український сонет середини ХХ століття як монодрама у зіставленні з польським».

Докторка мистецтвознавства, старша наукова співробітниця відділу ЕСМК **Лідія Корній** привернула увагу колег до значення постаті Миколи Лисенка для української культури, до діяльності митця в утвердженні української національної ідентичності на етапі національно-культурного відродження другої половини ХІХ – початку ХХ ст. та її проекції на сучасну ситуацію в Україні.

Докторка філологічних наук, старша наукова співробітниця відділу ЕСМК **Тетяна Руда** присвятила свій виступ історичній тематиці в тексті української масової культури.

Про метаморфозу проєкту «Мистецтво світу. Внесок України» розповіла кандидатка мистецтвознавства, наукова співробітниця відділу ЕСМК **Людмила Новікова**.

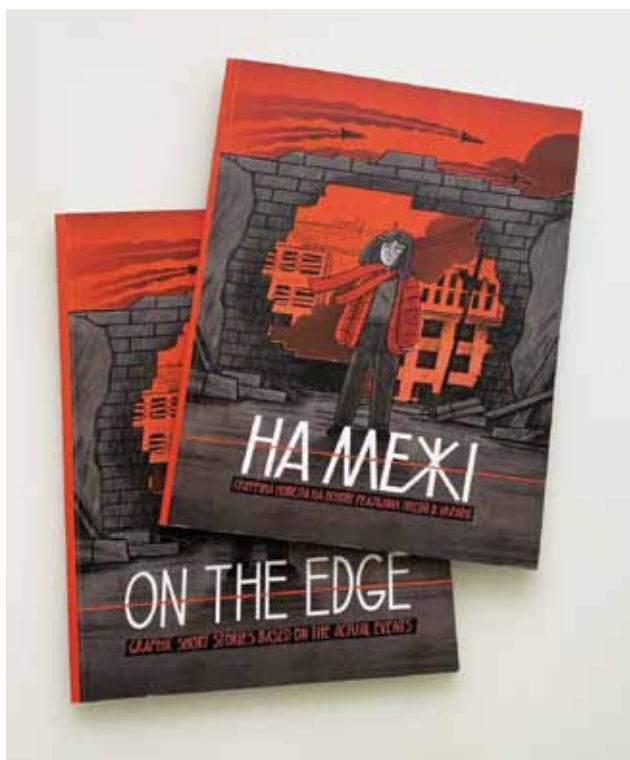
Доповідь на тему «Український балетний театр: перспективи розвитку» під час наукового семінару представила кандидатка мистецтвознавства, старша наукова співробітниця відділу ЕСМК **Олена Зінич**.

Виступ кандидатки мистецтвознавства, молодшої наукової співробітниці відділу ЕСМК **Єви Коваленко** був присвячений балетній класиці в боротьбі українського народу з російською агресією (на прикладі творчості балетмейстера О. Ратманського).

Молодша наукова співробітниця відділу ЕСМК **Оксана Волошенюк** представила тему про фільмографію воєнних літ.

Доповідь молодшої наукової співробітниці відділу ЕСМК **Наталії Томазової** на тему «Культури національних меншин України: з полум'я війни до відродження» наводить на роздуми про велику роботу, яку Україна та її партнери в усьому вільному світі мають здійснити для повного звільнення українських територій, де мешкає велика кількість представників національних меншин України, зокрема греків Надазов'я (урумів і руменів).

Вчений секретар відділу ЕСМК **Олександра Шаповал** презентувала свою книгу «На межі»¹. Графічна новела написана на основі свідчень українців, які постраждали від

російських окупантів і змушені були лишити свій дім. Кожна історія про нас, українців, і той трагічний досвід, який ми переживаємо зараз: здригаємося від голосних звуків (насамперед вибухів), відчуваємо провину, що виїхали, і ще більшу – що лишилися тут з дітьми, не можемо заснути, а потім провалюємося в тривожний сон і схоплюємося серед ночі, щоб перевірити мапу тривоги і дізнатися найактуальніші новини, впадаємо у відчай і зневіру, а наступної миті знову віримо в ЗСУ, донатимо і робимо все, що в наших силах і навіть більше... Утім, незважаючи ні на що, ми стоїмо і неодмінно вистоїмо! Резюмувати висновки, яких дійшли учасники наукового семінару, можна словами одного з героїв графічної новели О. Шаповал: «Ми просто приречені на перемогу!».

Примітка

¹ На межі: графічна новела на основі реальних подій / текст О. Шаповал, ілюстрації І. Купібіда, Ю. Вус. Київ : Коло, 2023. 64 с.

Підготувала Наталія Мех

Надійшла / Received 27.02.2023

Рекомендована до друку / Recommended for publishing 13.06.2023